

Bela Nemet, dipl.ing.

LOZA NA OKUĆNICI

Attribution NonCommercial NoDeriv 0.4

Za nekoliko čokota loze, ne treba Van veliko dvorište ili vinorodno brdo. Ako Vam je gušt počastiti se s par kila vlastitog grožđa ili par litara vlastitog pjenušca, dovoljan je sunčani čoškić i u malom dvorištu.

 LOZA NA OKUĆNICI By Bela Nemet, Creative Commons [CC BY-NC-ND/4.0](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/)

Zavisno o tome, da li Vas više zanima grožđe, vino ili hladovina, trebate malo razmisliti o vrsti koju ćete posaditi. Za sjenicu će Vam trebati bujna vrsta, za vino sočnija sa tanjom opnom, koje ne mora izgledati posebno zamamno, a za jesti mesnatija, krupnijeg zrna. Vjerojatno možete naći prijatelja koji će Vam pokloniti nekoliko komada trideset, četrdeset cm dugog ogranka u vrijeme rezidbe, ili još bolje već zakorijenjenu sadnicu, par mjeseci zapiknutu u kompost, koja je pustila par prvih listova. A možete naravno i kupiti cijepljenu i ukorijenjenu sadnicu u vrtnom centru.

Ako je na Vašem komadiću zemlje ona dobra (što će reći rahla i prozračna, a ne neka nabijena glina), na jesen ili ranije u proljeće će biti dovoljno dobiveni komad ogranka s koso odrezanim donjim krajem dublje ubosti u zemlju, no ako to nije slučaj ili ako ste dobili zakorijenjenu sadnicu, trebat će iskopati tridesetak cm. duboku rupu, oko sadnice je napuniti mješavinom usitnjene vrtno zemlje i komposta. Ako je zemlja teška i glinasta, dobro će doći i dodatak pijeska. Na vrh posuti malo čistog komposta, koji će tijekom zalijevanja dospjeti niže do korijena. Uz sadnicu još treba nabiti i kakav kolac, da se mladice mogu uz njega privezati dok jedna od njih ne ojača i odrveni tako da može nositi krošnju. Naravno, ako želite lozu razvesti u kakvom obliku kordona, volte, sjenice i sl, možete pripremiti i kostur za to od par otpadnih profila ili vodovodnih cijevi i jače žice (1,5 do 2 mm), najbolje plasticirane. Novu sadnicu treba dobro zaliti da se korijen što bolje sljubi sa zemljom. Vlažnost treba i održavati ako naiđe suho razdoblje. Oko svibnja ili lipnja bi Vaš budući čokot trebao prolizati, što znači da ga niste ostavili da se smrzne ili posuši i da je preživio.

Svakome tko to još nije radio, problem je što ne zna kako dalje. Ako naime jedini cilj nije hladovina, ne možete pustiti da se loza razdivlja, jer ćete u tom slučaju imati puno zelenja, ali malo grožđa, a loza bujnije sorte će se spentirati na krov ili najbliže stablo, što vjerojatno nije bio plan. Loza se stoga kontrolira orezivanjem i pljevljenjem (uklanjanjem suvišnih izboja), te pinciranjem i uklanjanjem zaperaka (to su mladice koje izbijaju iz pazuha lista). U toplijim krajevima gdje se temperatura ne spušta ispod -10°C orezivati se može za čitavog zimskog mirovanja, a inače u proljeće dok loza još ne suzi, tj. dok u njoj još ne kolaju sokovi. Pa evo osnovnih načela za oblikovanje loze.

OREZIVANJE

Grozdovi rastu na mladicama koje izbijaju na tzv. "rodnom drvu". To je ogranak, koji je prošle godine bio mladica. No, rodno drvo gubi funkciju nakon berbe, pa se zbog toga u doba "spavanja" loze, dakle u rano proljeće, rodno drvo sa svim što je na njemu, uklanja. Da bi se međutim slijedeće godine mogla formirati nova rodna grana, u svakoj rezidbi se uz mladicu koja će postati rodna grana, ostavlja još jedan kratki ogranak koga zovemo prigojni reznik, rezan na dva pupa. Mladica iz gornjeg pupa iduće godine će postati rodna grana (ili tzv. "rodno drvo"), a mladica iz donjeg pupa rezat će se opet na godinu na dva pupa, da postane novi prigojni reznik.

Zbog mogućnosti obnove čokota, ako se za tim pokaže potreba, pri dnu "stabla" trsa ostavlja se također jedan batrljak sa jednim do dva pupa, kao tzv. "rezervni reznik". Sve ostalo se u principu sa čokota uklanja prilikom rezidbe, ili kasnije u vegetaciji. No, ipak postoje razlike u rezidbi zavisno o bujnosti sorte, pa će se kod bujnih sorti dopustiti više rodnih grana veće dužine, dok će se kod manje bujnih vrsta ostavljati samo jedna rodna grana rezana na manji broj pupova.

U proljeće, kad mladice dosegnu petnaestak centimetara (a može i istovremeno sa pinciranjem), treba obaviti i pljevljenje, tj. otkidanje rukom mladica na starom drvu (dakle ispod rodnih grana). Pri tome se može ostaviti jedna, dvije mladice u cilju sniženja čokota koji je s vremenom "pobjegao" previše u visinu ili zbog popunjavanja – oblikovanja čokota, posebno kod bujnijih vrsta. Sve ostalo se uklanja. Nerodne i suvišne mladice, razvijene iz suočica, uklanjaju se i na rodnom drvu.

Pljevi se i rodna grana, tako da se i na njoj uklanjaju nepotrebni izboji koji nemaju grozda, ili su izbili u pogrešnom smjeru (npr. ispod rodne grane), tako da na njoj ostaju samo rodne mladice.

U doba vegetacije (svibanj-lipanj), bolje prije nego iza cvatnje, obavlja se pinciranje rodni mladica, odsijecanjem vrha mladice. Ostavljaju se 2-4 lista iznad gornjeg grozda, čime se prinos povećava za 15 – 30 %, jer biljka ne troši energiju za razgranavanje, nego na donošenje ploda. Mladice iz prigojnog reznika se ne pinciraju, nego samo iz rodne grane. Nakon pinciranja, jača izbijanje zaperaka u pazuhima listova, pa i njih treba ukloniti, tako da iznad gornjeg grozda na mladici iz rodnog drva ostane najviše 8 – 10 listova.

DUŽINA OREZIVANJA

Rodna grana (stručnije se može reći i "jednogodišnja rozgva") se može rezati kraće ili duže, zavisno prije svega o bujnosti sorte, a donekle i od željene rodnosti. Razlikuju se četiri tipične vrste rezidbe:

a) Kratki reznik - prikraćuje se na	1 - 3 pupa	} Ovo se računa u "dugo rodno drvo", koje služi većoj rodnosti, a slijedeće godine se uklanja
b) dugi reznik	4 – 6 pupova	
c) kratki i srednji luk	6 –12 pupova	
d) dugi luk	preko 12 pupova	

Prinos po čokotu zavisan je o sorti, a uobičajeno iznosi 1,5 – 3 (-5) kod kratke, i 2 – 3,5 (-8) kg. Forsiranjem rodnosti iznad nekog optimuma, ruši se kvaliteta uroda.

Najčešće se primjenjuje mješovita rezidba, kombinirajući prema prilikama kratku rezidbu prema a) sa dugom rezidbom po b), c) ili d).

Sorte sa velikim grozdovima načelno se režu na kratko ili srednje, a s malim grozdovima na dugo rodno drvo.

U pravilu, najrodniji su pupovi pri sredini rodne grane, no ako se rodna grana protegne previše u dužinu, bujna će biti samo pri kraju, a ostatak će biti manje-više gol bez korisnih izboja. S obzirom da gornji ogranci i mladice imaju bolje uvjete za rast i razvoj od nižih, biljka uvijek stremlje u vis prema svjetlu, pa taj prirodni nagon treba držati pod kontrolom i ne dozvoliti da čokot pobjegne u visinu. Između ostaloga, i tome služi pinciranje, pa i uklanjanje prošlogodišnje rodne grane. Vrhove čokota, odnosno rodnog drva treba stoga rezati na ujednačenu visinu, bez stršećih mladica ili ogranka.

Što se manje ostavlja pupova na rodnom drvu, jače su i bujnije mladice. Zato se prigojni i rezervni reznik i režu na samo dva pupa, da bi proizveli jake i bujne mladice za slijedeću godinu.

Ravne su mladice pri tome bujnije, ali manje rodne, pa savijanje mladica iz rodne grane smanjuje bujnost, ali povećava rodnost. Biljka naime usmjerava snagu na bujanje i donošenje ploda, pa ako ograničavamo bujanje, više će snage loza usmjeriti u stvaranje ploda, uz uvjet da ima dovoljno lišća za proizvodnju potrebne hrane. Optimalna dužina reza za svaku sortu stiče se višegodišnjim iskustvom.

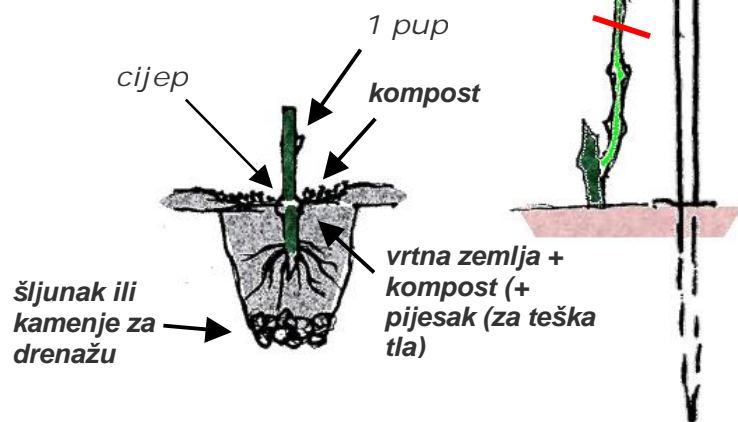
Na starim i oslabljenim čokotima, mršavijoj zemlji i sušnim uvjetima reže se kraće. U slučaju vanredne suše bez mogućnosti redovnog zalijevanja, čokot možemo spasiti agresivnijom rezidbom i prorjeđivanjem, koje će smanjiti rodnost, ali i izbjeći propadnje, tj. sušenje čokota.

U ovom opsegu se nećemo baviti bolestima loze i složenijim rutinama poput prskanja (nastojte dobiti otporniju sortu koju u normalnim okolnostima ne treba prskati), cijepljenja ili prstenovanja, kojim se kod stolnih sorti može povećati prinos za 10 – 30 %, krupnoća zrna za 10 – 40 %, a broj dobro razvijenih bobica i do 50 %, no time se slabi čokot, što se nastoji kompenzirati jačim gnojenjem.

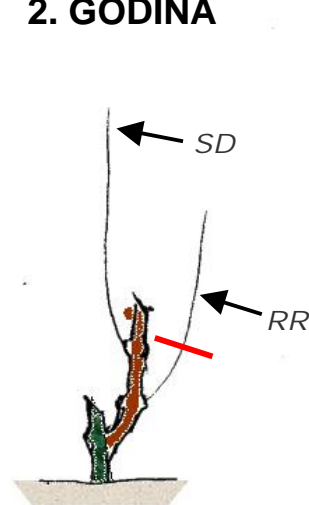
No, da bi se nakon ukopavanja sadnice došlo do roda, potrebno je obaviti prvo formiranje čokota, opet slijedeći već opisanu filozofiju. Taj postupak po fazama, kao i sve što je do sada rečeno o orezivanju, vdljivo je na prikazu u nastavku. Kako naš urod pretvoriti u vino u amaterskim uvjetima, opisali smo u našem članku [sam_svoj_vinar.pdf](#) na www.inovator.hr.

1. GODINA

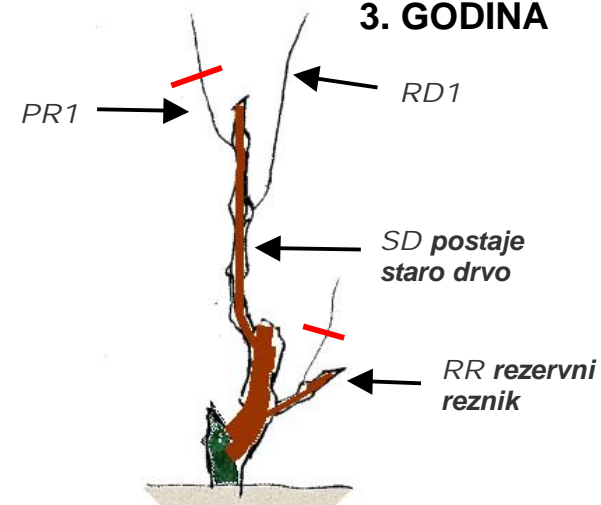
SADNJA

2. GODINA

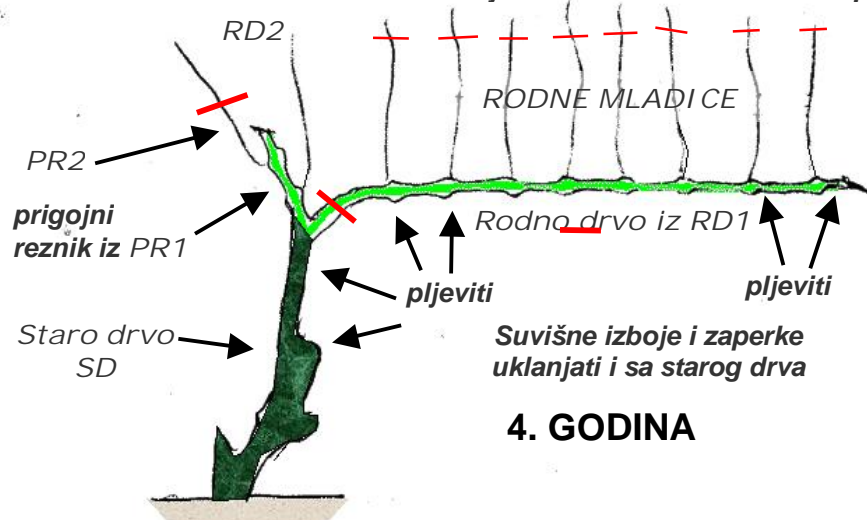

3. GODINA

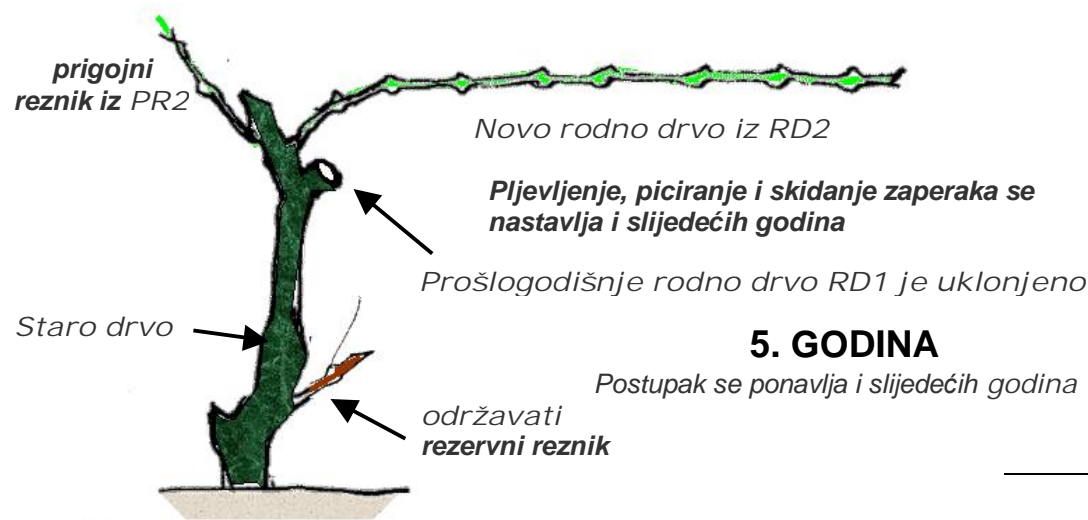

Vezanje izboja i ogranaka plasticiranom žičicom može biti samo privremeno, jer kako ogranak deblja, žica se urezuje u ogranak i sprječava normalnu cirkulaciju. Zato takve vezove uklonite ili popustite. Kad se biljka već prihvatila uz oslonac svojim brkovima, vezovi više nisu ni potrebni. Vezati je bolje špagom ili žičanom omčom koja se lako otvara kada se ogranak podeblja.

Pincirati na ujednačenu visinu i skinuti zaperke

4. GODINA

5. GODINA

Postupak se ponavlja i slijedećih godina

